
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לדתות העולם המודרני ב'apostrophe'; יהדות, נצרות ואסלאם -
24231

תאריך עדכון אחרון 20-02-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע הדתות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): כרמה בן יוחנן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: karma.ben@johanan@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: על פי תיאום

מורי הקורס:
ד"ר כרמה בן יוחנן

תאור כללי של הקורס:

המעבר לעת החדשה שינה את פני הדתות האברהמיות, היהדות, האסלאם והנצרות, לבלי היכר. ניתן אף לטעון כי לא ניתן לכנות את המסורות הללו בשם "דת" לפני המודרנה, שהגדירה אותן מחדש וקבעה את מקומן בקוסמוס שהשתנה מן היסוד. אבל היחס בין הדת למודרניות היה מראשיתו יחס הדדי: לא רק שהמודרנה הגדירה מחדש את הדתות, אלא גם הדתות עצמן, ומערכות היחסים בין מאמיניהן, הן שהגדירו את המודרנה והמודרניות. מאז ועד היום, כינון ההדדי של הדת והמודרניות היה ועודו תהליך משברי, שכרוך, מצד אחד, בריסוקן של מסגרות ישנות, באובדן ודיסאוריינטציה, בתהליכי רדיקליזציה ובאלימות, ומן הצד האחר, ביצירתיות, גיוון, ויוזמה אנושית רבת עוצמה.

בקורס נתחקה אחרי כינון המודרנה כסדרת משברים דתיים, ונלמד על הדילמות העמוקות שמעצבות ומפלגות את העולם הדתי ואת היחסים בין דתות ובין דת וחילוניות מאז ראשית העת החדשה ועד היום. נדון, בין היתר, בחילון, יחסי דת ומדינה, פונדמנטליזם, נאורות דתית, פלורליזם ומתחים בין דתיים, משיחיות מודרנית, אלימות דתית, ועוד.

מטרות הקורס:

היכרות עם מושגי מפתח ואירועים היסטוריים מרכזיים בתולדות הדתות בעת החדשה.

הקניית כלים לחשיבה תיאורטית ולמחקר על דת מודרנית.

תוצרי למידה

בסימו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לנתח סוגיות שנוגעות לדת בת זמננו ולהפעיל כלים תיאורטיים כדי לאתגר הנחות מקובלות. לעבוד מחקרית עם המושגים והקטגוריות שיילמדו בקורס.

דרישות נוכחות (%) :

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה ודיון בכיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- שיעור 1 (25.03.25): דת ומשבר המודרניות
- שיעור 2 (01.04.25): חילון
- שיעור 3 (08.04.25): מדע
- שיעור 4 (22.04.25): פוליטיקה
- שיעור 5 (28.04.25): מיעוטים, הגירה ופליטות
- שיעור 6 (05.05.25): אימפריאליזם

שיעור 7 (13.05.25): רפורמה ונאורות
שיעור 8 (20.05.25): פונדמנטליזם ואנטי-מודרניזם
שיעור 9 (27.05.25): הדת האמריקנית
שיעור 10 (17.06.25): אוטופיה ומשיחיות
שיעור 11 (24.06.25): חזרת הדת
שיעור 12 (31.06.25): גיוון וזהות

חומר חובה לקריאה:
סילבוס מפורט יועלה למודל לקראת ראשית הסמסטר

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %

מידע נוסף / הערות: